

Władysław Staniak

1901-?

Absolwent Wydziału Mechanicznego z 1923 r., starszy mechanik, wykładowca w PSM, starszy brat Mieczysława.

Urodził się 25 sierpnia 1901 r. w Pabianicach (rodzice byli tkaczami w fabryce Krusche i Ender). Był trzecim z czwórki braci. W 1912 r. zdał do pierwszej klasy nowo powstałej szkoły z językiem rosyjskim. Gdy wybuchła I wojna światowa, „nauczycielstwo szkoły wyjechało do Moskwy, zaniechali wykładów”¹. Po wyjściu Rosjan z Polski została utworzona szkoła techniczna, którą przemianowano na pabianickie czteroklasowe progimnazjum męskie. Ukończył je w 1917 r. Piątą i szóstą klasę skończył w Łodzi, w Gimnazjum Wiśniewskiego i wtedy od razu przystąpił do egzaminów do Szkoły Morskiej w Tczewie.

„Po egzaminach [...] wszyscy, którzy zdali i zostali przyjęci [...] ochotniczo wstępują do Marynarki Wojennej [...]. W tym samym dniu złożyliśmy przysięgę, z tym dniem stałem się ochotnikiem Wojska Polskiego – Marynarki Wojennej”². W Pucku zostali przydzieleni do Batalionu Morskiego wojska gen. Hallera. Z Pucka odkomenderowani na Hel, tam „spełnialiśmy funkcje: w porcie, na latarni morskiej, przegląd miasta, wybrzeża, warty”³.

Praktykę morską odbywał w 1922 r. na parowcu „Wawel”, należącym do Towarzystwa „Sarmacja”. Po ukończeniu szkoły w 1923 r. został wyznaczony (razem ze Stanisławem Markuszewskim – abs. WM z 1923 r.) na praktykę na duński statek pasażerski „Oskar II”, kursujący na trasie Kopenhaga – Nowy Jork. Szybko nauczył się duńskiego. „Asystenci duńscy słabo mówili po angielsku, więc im imponowałem, że umiem dobrze po angielsku i po duńsku”⁴.

W październiku 1923 r. zakończył staż i pozostał w Nowym Jorku. Najpierw pracował fizycznie w warsztatach mechanicznych (razem z kolegą Tadeuszem Wągrówskim – abs. WM z 1923 r.), a gdy dość zaoszczędził,

z Bazylim Wojnarowskim (abs. WM z 1923 r.) został przyjęty do wieczorowej szkoły technicznej na III kurs. Po jej skończeniu pracował jako junior engineer w różnych firmach i różnych miastach amerykańskich.

Po siedmiu latach pobytu w USA, w sierpniu 1930 r., wrócił do Polski. „Ponieważ brat mój Mieczysław, uczeń Szkoły Morskiej w Tczewie, odbywał praktykę na statku pasażerskim, który zawijał do Brooklynu, tak ułożyłem swoją podróż, że wykupiłem bilet, by jechać razem do Gdyni”⁵.

Zdał jako ekstern wymagane egzaminy i otrzymał dyplom oficera mechanika floty handlowej. Pływał jako mechanik na „Roburze VI” i „Kościszce”. Potem był rok pracy w biurze konstrukcyjnym Stoczni Modlińskiej, a gdy tam nie uznano zarówno Szkoły Morskiej, jak i szkół amerykańskich, za zakład naukowy wyższy – w 1934 r., mając 33 lata, rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej. Mieszkał z żoną Leokadią z d.

Dwaj koledzy z jednego kursu Władysław Staniak (z prawej) i Stanisław Wojciechowski

1 Władysław Staniak, Życiorys, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2655, s. 1.

2 Ibidem.

3 Ibidem, s. 2.

4 Ibidem, s. 4.

5 Dokumentacja dot. Władysława Staniaka, w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2657, s. 20.

Hansen i synkiem Waldemarem w Nowym Dworze koło Modlina, a w czasie wakacji pływał w zastępstwie jako mechanik na „Cieszynie”.

Zmobilizowany pod koniec sierpnia 1939 r., stanął się w Warszawie. Po kapitulacji stolicy, szukając sposobu na utrzymanie siebie i rodziny, wziął się za produkcję wiórków stalowych do parkietu, młynków do pieprzu itp. Żona prowadziła buchalterię, była też łączniczką w AK.

Po upadku Powstania Warszawskiego wywożony do obozu, uciekł z transportu, odnalazł rodzinę i wrócił do rodzinnych Pabianic, gdzie został nauczycielem języka angielskiego. Nie na długo jednak, bo otrzymał list z Państwowej Szkoły Morskiej z Gdyni z ofertą objęcia posady nauczyciela teorii

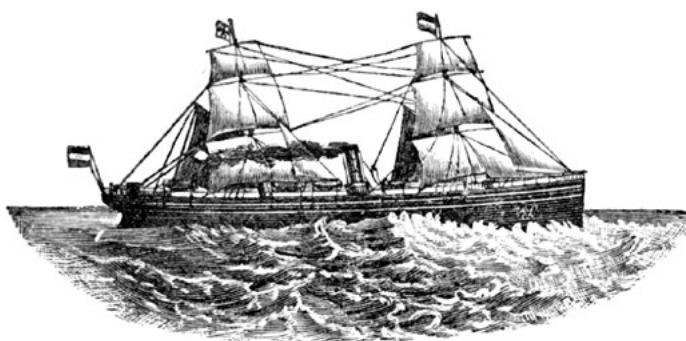
maszyn parowych okrętowych oraz kierownika warsztatów szkolnych⁶.

W 1951 r. otrzymał dyplom mechanika I klasy, a w 1952 r. przeszedł do Polskiego Rejestru Statków jako inspektor maszynowy.

Od 1957 r. pływał jako chief engineer we flocie szwedzkiej i egipskiej, a w 1960 r. wyemigrował do Brazylii i tam w 1968 r. nostryfikował swój dyplom inżyniera. Mieszkał w Saõ Paulo, w 1974 r. pisał do kolegów: „Jestem bardzo dumnym, iż mogę powiedzieć, iż należę do Koła Tczewiaków, które podtrzymuje pamięć i tradycje Starej Szkoły.

[...] Jestem już na emeryturze i odpoczywam. Mieszkam w swoim apartamencie w centrum miasta”. [...] Gdyby ktoś z kolegów jechał w te strony, proszę mnie odwiedzić⁷.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Eliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; życiorys Władysława Staniaka, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG; dokumenty i korespondencja Tczewiaków w zbiorach Sali Tradycji UMG.

⁶ Władysław Staniak, *Życiorys...*, op. cit., s. 12.

⁷ Widokówka przesłana z Brazylii przez Władysława Staniaka do Koła Tczewiaków WSM w Gdyni z dn. 9.04.1974 r., w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2777, s. 70.